

MENEKÜLTEK BEFOGADÁSA ÉS STÁTUSZ MEGÁLLAPÍTÁSA

Hontalanság megállapításának javítása a menekültügyi kontextusban

[Mi a kérdés?](#)

[Mit tehetek frontvonalbeli menekültügyi dolgozóként?](#)

[Milyen változásokra van szükség szakpolitikai szinten?](#)

[További háttér-információ a kérdésről és további források](#)

MI A KÉRDÉS?

A hontalanság kezelésének elmulasztása a menekültek befogadásának és a menekült státusz megállapításának kontextusában **kockázatnak teheti ki az embereket** és súlyos **emberi jogi jogsértéseket** okozhat:

- **Befogadási körülményekre vonatkozó normák megsértése:** A hontalan menekülteket hosszabb időszakokra tarthatják befogadó központokban az állampolgárságuk körüli bizonytalanság miatt, esetenként fogva tartva vagy jogellenes megszorításokkal korlátozva őket szabad mozgásukban, megsértve az átdolgozott [Befogadási feltételekről szóló irányelv](#) és más jogszabály normáit.
- **Visszaküldés:** Azokat a hontalan menekülteket egyes országokból - mint például Irak, Szíria, vagy Etiópia -, akiknek a hontalanságát nem kezelték a menekült státuszt meghatározó eljárásokban, egy fegyveres konfliktus befejeződésekor arra kényszeríthetik, hogy visszatérjenek a korábbi lakóhelyük szerinti országba (elfogadás esetén), hogy súlyos megkülönböztetéssel vagy üldöztetéssel szembesüljenek.
- **Jogellenes fogva tartás a visszaküldéssel összefüggésben:** Azokat a menekülteket, akiknek a hontalanságát nem oldották meg és akiktől megtagadták a nemzetközi védelmet, néha jogellenesen [fogva tartják](#) hosszabb és ismétlődő időtartamokra, miközben az államok hiába próbálják visszaküldeni őket abba az országba, amely nem ismeri el őket állampolgárként.
- **Jogfosztott gyermekek:** azok a gyermekek, akik szüleit nem ismerik el hontalanként, születhetnek hontalannak és [megtagadhatják a jogukat az állampolgársághoz](#), aminek következtében sok szenvedésen mennek keresztül, szegénységben és bizonytalanságban való lét veszélyének kitéve hosszabb időszakokra.

MIT TEHETEK FRONTVONALBELI MENEKÜLTÜGYI DOLGOZÓKÉNT?

A 4 Kulcsszó: Felismerés, Feljegyzés, Átirányítás, és Tudakozódás!

1. Ismerje fel a hontalanságot

Ne feltételezze, hogy mindenki rendelkezik állampolgársággal, vagy hogy minden hontalan tudja magáról, hogy hontalan. Legyen tudatában annak, hogy egyesek az „állampolgárság” alatt inkább etnikai hovatartozást vagy közösségi csoportot értenek, semmint állampolgárságot. A menekült státusz meghatározásakor vegye fontolóra, hogy a hontalanság eshetőségét megfelelően kezelték-e a [vizsgálati eljárások](#) során, illetve hogy rögzítették-e a hontalanság kezdeti jeleit, és szükség esetén kutasson tovább. Például:

- Állampolgárnak tekintik-e őket bármely állam hatóságai?
- A kérelmező rendelkezik-e bármiféle igazolással arra vonatkozólag, hogy állampolgárnak számít bármely országban, például állampolgársági tanúsítvánnyal vagy útlevelemmel? Ha nem, miért nem? Be tudnának-e szerezni ilyen igazolást?
- Tagja-e a kérelmező olyan csoportnak, amelyet a származási országának kormánya nem ismer el állampolgároként, mint például a [Kurdok Szíriából](#) vagy [Irakból, a Rohingyák Burmából](#) vagy [Bidoonok Kuvaitból](#)?
- A kérelmező olyan területről érkezett-e, amelyet nem minden ország ismer el államként és/vagy ahol az államiság elismerése nem jár teljes szuverenitással vagy tényleges állampolgársággal abban az államban, például [Palesztina](#) vagy [Nyugat-Szahara](#)?
- Azt állítja az illető, hogy nem rendelkezik állampolgársággal?

További kérdések elérhetőek itt: [Hontalanság Azonosítása: Vizsgálati kérdések](#)

2. Jegyezze fel a hontalanságot / hontalanság kockázatát

A befogadás kontextusában, ha egy személynél azonosítja a hontalanságot (annak kockázatát), vagy ha az illető azt állítja, hogy nem rendelkezik állampolgársággal, jegyezze fel ezt a létfontosságú információt a személyre vonatkozó bármely iraton. Ha egy formanyomtatványon nem szerepelnek mezők a hontalanság/hontalanság kockázata pontos feljegyzésére, jegyezze fel ezt valahol a formanyomtatványon, hogy legyen feljegyzés. Mindenképpen tájékoztassa erről az illetőt, és arról, hogy ez fontos lehet számára a jövőben. Őrizzen meg másolatokat bármely releváns dokumentumról is a dossziéjában. Az is hasznos lehet, hogy megkéri a szervezetét arra, hogy adjanak módokat a hontalanság (annak kockázata) feljegyzésére minden vonatkozó formanyomtatványon.

A menekült státusz megállapításának kontextusában meg kell állapítani, hogy a kérelmező hontalan-e. Amennyiben hontalan, ezt egyértelműen fel kell jegyezni minden releváns dokumentációban, hogy a menekült státusz megítélésükor a hontalanságát elismerjék és az illetőnek ne kelljen esetleges kitoloncolással szembesülnie a későbbiekben, még akkor is, ha a legtöbb menekült hazatérhet. A vizsgálat, befogadás, vagy a menekült státusz meghatározásakor hontalanként vagy hontalansággal fenyegettként azonosított személyeket az illetékes hatóságokhoz kell irányítani, hogy teljes körűen meg lehessen állapítani hontalanságukat és ennek megfelelő védelemben részesülhessenek (ha van ilyen eljárás). A hontalanság meghatározását vagy a menekült státusz iránti kérelem elbírálásával párhuzamosan, vagy azt követően kell lefolytatni, a titoktartás elvének maradéktalan tiszteletben tartásával. Ha az illető hontalan, de nem menekült, ennek megfelelően hontalanságon alapuló tartózkodási engedélyt kell megadni. Olvassa el a [Hontalansági Indexünket](#) további információért a hontalanság meghatározásáról az Ön országában.

3. Irányítsa az egyéneket szaktanácsadás, támogatás és tájékoztatás megszerzéséhez

Azonosítson olyan szervezeteket, amelyek hontalanságra és állampolgárságra specializálódtak abban az országban, ahol Ön dolgozik, hogy kiderítse, tudnak-e segíteni. Néhány [tagunk](#) esetleg tud segíteni. Töltse le és használja az [útmutatónkat/poszterünket](#) menekültügyi válaszban résztvevők számára és a [rövid útmutatónkat](#) menekültek és menedékkérők számára. Bizonyos esetekben egy személy hontalanságának megállapításához szaktudás szükséges, ami nyilvánosan nem hozzáférhető, és egy szakértőt kell megbízni, hogy készítsen jelentést annak igazolására, hogy a személy hontalan.

4. Tudakozódjon a hontalanság megállapításáról

Némi további információ szerepel az alábbiakban és jóval több a weboldalainkon (linkek alább).

- Nézze meg webináriumunkat: [Elmaradott-e Európa a hontalanság megállapítása és a védelem terén?](#)

Tudjon meg többet a hontalanság azonosításáról itt:

- [EASO \(EUAA\) Gyakorlati Útmutató a Regisztrálásról: Kérelmek benyújtása nemzeti védelem iránt](#) (lásd 39-42.o. „Hontalanság”)
- [UNHCR eszköz a fogva tartott hontalanok azonosítására és védelmére](#)
- Menekültek fóruma: [Útmutató azon személyek azonosításához, támogatásához és útmutatásához, akiknél fennáll a hontalanság kockázata Franciaországban](#)

Tudjon meg többet a hontalanság meghatározásáról itt:

- [Hontalanság meghatározása és védelem Európában](#)
- [UNHCR Kézikönyv hontalan személyek védelméről](#)
- [Hontalansági Indexünk](#)

MILYEN VÁLTOZÁSOKRA VAN SZÜKSÉG SZAKPOLITIKAI SZINTEN?

- A menedékkérők befogadását támogató ügynökségek számára biztosítani kell legalább alapfokú [képzést a hontalanságról és az állampolgárságról](#) és arról, hogy hova irányítsák az embereket szaktanácsadásért.
- [A menedékkérőknek tájékoztatást kell biztosítani](#) a hontalansággal és az állampolgársággal kapcsolatos problémákról és további tájékoztatás elérhetőségéről, valamint segítséghez a jogaik képviseléséhez, beleértve az ingyenes jogi tanácsadást.
- [Egységesített eljárásokra van szükség a hontalanság azonosításához és felméréséhez a menekültek befogadásának és státuszuk meghatározásának kontextusában](#), valamint arra hivatott, a hontalanság megállapítására irányuló eljárásoknak kell működniük a hontalanságon alapuló védelem biztosítására.
- Az államoknak [törvénybe foglalt, a Hontalanság Megállapítására Irányuló Eljárást kell létrehozniuk, ami az arra hivatott hontalanság státuszhoz vezet](#), a helyes gyakorlattal és nemzetközi normákkal összhangban, egyértelmű átirányítási mechanizmusokkal annak érdekében, hogy biztosítsák a hontalanság megállapítását a megfelelő időpontban a nemzetközi védelmi eljárások során.

- **Képzést kell biztosítani az ügyvédek és tisztviselők** számára, akiknek feladata a döntések meghozatala nemzetközi védelmet, állampolgárságot és bevándorlási fogva tartást érintő kérelmek tekintetében.
- A kormányzatoknak **szükséges mértékű finanszírozást kell biztosítaniuk a Származási Országra Vonatkozó Információ (COI) szakértők általi előkészítéséhez** és hontalanságra vonatkozó specifikus információs tartalommal.

TOVÁBBI HÁTTÉR-INFORMÁCIÓ A KÉRDÉSRŐL ÉS TOVÁBBI FORRÁSOK

Mely hatóságoknak kell megállapítaniuk a hontalanságot? A hontalanság megállapítható arra hivatott, hontalanság megállapítására irányuló eljárás (statelessness determination procedure, SDP) keretében, vagy menekült státusz meghatározó eljárás részeként. A hontalanság kockázatát a [regisztrációkor kell azonosítani](#), de megállapítása később történik, jogsegéllyel és egyéb biztosítékokkal. A meghatározó eljárások mindegyikében azonos elveket kell alkalmazni, és ezek között megfelelő kapcsolódásnak és átirányítási mechanizmusoknak kell lenniük. Ha a hatóságok nem azonosítják és nem állapítják meg a hontalanságot hatékony eljárásokon keresztül, a hontalan menekültek súlyos hátrányba kerülhetnek, és a rájuk vonatkozó döntések jogellenesek lehetnek és fellebbezéshez vezethetnek.

A hontalanként való önazonosítás elmulasztása nem befolyásolhatja a hitelességi értékeléseket: Előfordulhat, hogy egyes hontalan menekültek nincsenek tisztában a hontalanságukkal, vagy az állampolgárságuk hiányának relevanciájával, illetve diszkrimináció vagy üldöztetés korábbi tapasztalati miatt félnek közölni a hatóságokkal, hogy hontalanok. Ha nem állapították meg a hontalanságot (annak kockázatát) a regisztrációs szakaszokban, az illető állampolgársága körüli későbbi kételyek nem befolyásolhatják a hitelességi értékelésüket a menekültügyi eljárás vagy más eljárások során.

Nehéz lehet bizonyítani a hontalanságot és egy országhoz fűződő kapcsolatot: Néhány hontalan menekült rendelkezik olyan okmányokkal, amelyek igazolják, hogy hontalanok; például lehet igazolása olyan személyeknek, akik rendelkeztek állampolgársággal, de azt elveszítették. Néhány hontalan csekély bizonyítékkal rendelkezik, vagy nincs bizonyítéka a személyazonosságáról, hontalanságáról, születési helyéről, családi kapcsolatairól, vagy egy országhoz fűződő kapcsolatairól. A döntéshozóknak lehetőség szerint segíteniük kell őket bizonyítékok megszerzésében, elfogadva nem okirati bizonyítékot, és a legjobbat feltételezve róluk, ha nem áll rendelkezésre bizonyíték.

A hontalanok gyakran szembesültek diszkriminációval: Néhányan súlyos szociális, politikai és gazdasági hátrányt szenvedtek a származási országokban vagy korábbi lakóhelyen. Például előfordulhatott, hogy megtagadták tőlük a hozzáférést polgári anyakönyvezéshez és dokumentáláshoz, formális oktatáshoz és foglalkoztatáshoz, egészségügyi ellátáshoz, egyenlő házassági és vagyoni jogokhoz. Előfordulhat, hogy fokozott hátrányt szenvednek a közigazgatási rendszerekhez és eljárásokhoz való hozzáférésben, amikor védelmet keresnek Európában.

A hontalanság kapcsolódhat a Menekültügyi Egyezményből eredő okhoz, vagy sem: Lehet, hogy az állampolgárság hiánya volt az oka (részben), hogy egy hontalan elhagyta a származási országát – például a Rohingyák, akik üldöztetéssel szembesültek az etnikai hovatartozásuk miatt és megtagadták tőlük az állampolgárságot Burmában. Más hontalanok lehetnek azok között, akik általánosabb konfliktus miatt kényszerültek elhagyni

a lakóhelyüket – például hontalan palesztinok és Szíriából menekülő kurdok. Bárhogy is történt, a hontalanságot megfelelően meg kell állapítani és rögzíteni, és a hontalanokat védelmezni kell.

Szerezzen további információt

[Európai Hontalanügyi Hálózat](#)

[Hontalan Utazások](#)

[Hontalansági Index](#)

[UNHCR Hontalanság Felszámolásának weboldala](#)

[Az UNHCR Hontalansági Önképző Modul](#)

[Hontalanügyi és Befogadási Intézet](#)

[Állam nélkül](#)

Végezzen el egy kurzust a [Hontalanügyi és Befogadási Intézetnél](#) vagy a [Melbourne-i Egyetem szervezésében](#).

Európai szervezetek [kapcsolatba léphetnek az ENS-szel](#) képzési lehetőségekkel kapcsolatban. [Ugyancsak feliratkozhat a levelezőlistánkra/hírlevelünkre is](#), követhet minket a közösségi médiában és támogathatja

„ HÁROM MENEKÜLTÜGYI ELJÁRÁSON ÉS EGY ‚OBJEKTÍV FELELŐSSÉGI ELJÁRÁSON‘ MENTEM KERESZTÜL. A HONTALANSÁGOT NEM TEKINTETTÉK A MENEDÉKJOG INDOKÁNAK. A HARMADIK MENEKÜLTÜGYI ELJÁRÁSBAN VÉGRE MEGKAPTAM A NEMZETKÖZI VÉDELME T, DE MÁ S INDOKKAL..... ÚGY ÉRZEM, DISZKRIMINÁLTAK ÉS ELUTASÍTOTTAK .... NEM TUDOK SEHOVA SEM MENNI.”

~ KUVAITI BIDOON FÉRFI HOLLANDIÁBAN